

Toplum Desteği Alt Ölçeği'nin Üniversite Örnekleminde Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi

DOI: 10.26466/opus.456777

*

Selen Demirtaş Zorbaz* - Nilüfer Koçtürk**

*¹ Dr. Öğr. Üyesi, Ordu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ordu / Türkiye

E-Posta: selenpdr@gmail.com

ORCID: [0000-0003-0040-9095](https://orcid.org/0000-0003-0040-9095)

** Dr, SB Yıldırım Beyazıt Üni., Yenimahalle Eğt. ve Arş. Hastanesi, /Ankara/Türkiye

E-Posta: nilkeser@hacettepe.edu.tr

ORCID: [0000-0001-6124-1842](https://orcid.org/0000-0001-6124-1842)

Öz

Sosyal destek bireylerin sorunlarla başa çıkmalarında psikolojik bir kaynaktır. Alanyazında toplum desteğinin gerek normal gerekse klinik popülasyonda vurgulanan önemine karşın Türkiye'de üniversite örnekleminde toplum desteğinin psikolojik boyutunu ölçebilecek bir ölçme aracına ulaşılamamıştır. Bu sebeple, bu çalışmada Algılanan Sosyal Destek Ölçeği'nin Toplum Desteği Alt Ölçeği Üniversite Formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının yapılması amaçlanmıştır. Bu amaçla Ordu Üniversitesi'nin çeşitli fakültelerinde öğrenim gören toplam 300 üniversite öğrencisinden veri toplanmıştır. Ölçeğin geçerlik çalışmaları kapsamında gerçekleştirilen doğrulayıcı faktör analizi ölçeğin tek boyutlu yapısının kabul edilebilir uyum indekslerine sahip olduğunu göstermiştir. Ölçüte dayalı geçerlik için yapılan analiz sonucunda Toplum Desteği Alt Ölçeği, Aileden Algılanan Sosyal Destek Alt Ölçeği ve Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeği'yle arasında anlamlı düzeyde ilişkiler bulunmuştur. Bununla birlikte güvenilirlik çalışması kapsamında hesaplanan Cronbach alfa (0.93) ve eşdeğerlik kat sayıları (0.93) ölçeğin güvenilirliğine kanıt olarak değerlendirilmiştir. Buna ek olarak cinsiyete göre üniversite öğrencilerinin toplum desteği algıları arasında fark bulunamamıştır. Bulgular ilgili literatür ışığında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal destek, Toplum desteği, Aileden algılanan sosyal destek, Mental iyi oluş, Üniversite öğrencileri

Examination of Psychometric Characteristics of Perceived Community Support Subscale in a University Sample

*

Abstract

Social support is the psychological source for individuals to deal with problems. In our knowledge, there is no measurement instrument to measure psychological dimension of community support for university students in Turkey despite the importance of the community support emphasized both in normal and clinical population in literature. For this reason, in the study, the validity and reliability of community subscale of Perceived Social Support Scale developed by Yıldırım (1997) in high school sample was examined in university student sample. For this purpose, data were collected from 300 university students who continue their education in various faculties in Ordu University. As a result of the confirmatory factor analysis, it has been observed that single factor structure of the scale had acceptable coefficients. The correlations between Perceived Community Support Subscale, Perceived Social Support from Family Subscale and Warwick-Edinburgh Mental Wellbeing Scale were examined to determine the criterion based validity of the scale and these values were found as significant. In addition, within the scope of the reliability studies of Perceived Community Support Subscale, Cronbach alpha internal consistency coefficient and the equivalence coefficient was calculated and it was found as .93 and .93, respectively. Also, it is found that community support levels of university students do not vary by gender. These findings are discussed in the light of the related literature.

Keywords: Social support, Community support, Perceived community support, Perceived family support, Mental wellness

Giriş

Sosyal destek birçok farklı disiplinin çalışma konusu olup alanyazında farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Örneğin, Cobb (1976) sosyal desteği bireyin ilgi gördüğüne, sevildiğine, değerli olduğuna ve aidiyet hissettiğine dair inanç geliştirmesini sağlayan bilgi olarak tanımlamakta olup, sonraki çalışmalarında sosyal desteğin araçsal destek (psikolojik danışma), aktif destek (rehberlik etme) ve maddi destek (mal ve hizmetler) olarak üç türü olduğunu belirtmektedir (akt., Wilcox ve Vernberg, 1985). Berns (2012) ise sosyal desteği, ihtiyaç duyulduğunda başkaları tarafından sağlanan maddi, fikirsel, sosyal ve duygusal kaynak olarak ifade etmektedir. Sosyal desteği insanlar arasındaki yardımlaşmanın dinamik bir süreci olarak tanımlayan Hobfoll (2001) ise duygusal desteğin sosyal destek sürecinin en aktif bileşeni olabileceğini vurgulamaktadır. Bu görüşle paralel olarak, ergenlerle yapılan nitel bir çalışmada da duygusal desteğin en önemli, bir diğer deyişle, en çok ihtiyaç duyulan sosyal destek türü olduğu saptanmıştır (Camara, Bacigalupe ve Padilla, 2017). Buradan hareketle sosyal destek kavramının odağında psikolojik destek olduğu söylenebilir.

Sosyal destek, bir diğer deyişle başkalarından alınan yardım algısı, bireylerin sorunlarla başa çıkmalarında bir psikolojik kaynak olarak görülmektedir. Önceki çalışmalar sosyal desteğin, umutsuzluk düzeyini (Brothers ve Andersen, 2009), depresyon (Brothers ve Andersen, 2009) ve kaygı belirtilerinde düşüklüğü (Grills-Taquechel, Littleton ve Axsom, 2011), yaşam doyumunu (Yalçın, 2011; Oh, Ozkaya ve LaRose, 2014), yaşam kalitesini (Grills-Taquechel vd., 2011) ve fiziksel sağlık bulgularının daha iyi olmasını (Pinquart ve Sorensen, 2010) yordadığını göstermektedir. Bununla birlikte sosyal destek ile kaygı (Kapıkıran ve Acun-Kapıkıran, 2010), depresyon (Kapıkıran ve Acun-Kapıkıran, 2010; Yalçın, 2014), umutsuzluk (Kapıkıran ve Acun-Kapıkıran, 2010) ve yalnızlık (Yalçın, 2014) arasında olumsuz yönde, psikolojik iyi olma (Kapıkıran ve Acun-Kapıkıran, 2010; Yalçın, 2014) ile olumlu yönde anlamlı ilişkiler mevcuttur. Görülmektedir ki sosyal destek üniversite öğrencilerinin ruhsal durumunu doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyebilmektedir.

Aldıkları kaynağa göre sosyal destek alanyazında aile desteği, arkadaş desteği, öğretmen desteği ve/veya toplum desteği olarak boyutlara ayrılmaktadır (Eker, Arkar ve Yıldız, 2001; Gülaçtı, 2010; Yıldırım, 1997). Sosyal desteğin boyutlarından biri olan toplum desteğine dair elde edilen araştırma bulguları ise genel olarak toplum desteğinin bireyin ruh sağlığına ve fiziksel sağlığına dair olumlu etkisini vurgulamaktadır. Yetişkinlerle yapılan bir çalışmada toplum desteği ile depresyon ve stres belirtileri arasında ilişki olduğu saptanmıştır. Buna göre toplum desteği düzeyi arttıkça depresyon ve stres belirtilerinin azaldığı görülmüştür (Herrero ve Gracia, 2007). Bir başka çalışmada ise toplum desteğinin yaşlı bireylerin ruh sağlıklarının korunmasında tampon görevi gördüğü belirlenmiştir (Nwoke, Chukwuorji ve Ebere, 2016). Bununla birlikte bireylerin sosyal destek düzeyinde artış ile toplumsal etkinliklere katılımı arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur (Stack-Cutler, Parrila ve Torppa, 2015). Buna karşın, alanyazında farklı sonuçlara ulaşan çalışmalar da mevcuttur. Örneğin, okuma güçlüğü olan yetişkinlerle yapılan bir çalışmada toplum desteğinin tampon işlevi görmediği ve yaşam doyumunu yordamadığı saptanmıştır (Stack-Cutler vd., 2015). Ancak araştırmalar arasında kavramların tanımlanmasında farklılıkların olduğu ve farklı ölçme araçlarının kullanıldığı görülmektedir. Bununla birlikte sosyal desteğin toplum desteği boyutunu inceleyen sınırlı sayıda araştırma (örn., Herrero ve Gracia, 2007; Nwoke, Chukwuorji ve Ebere, 2016) olduğu ve daha çok aile, arkadaş gibi bireyin daha yakın çevresinden algıladığı sosyal destek kaynaklarının (örn., Eker vd., 2001; Yalçın, 2011) incelendiği görülmektedir.

Bireyin içinde yaşadığı toplumun kültürü, kendisine verilen ve aldığı sosyal desteğe bağlamsal zemin sağlamakta ve bu bağlamsal zemin sosyal destek ihtiyaçlarının ifade edilmesine izin vermektedir (Dilworth-Anderson ve Marshall, 1996). Aynı zamanda, grubun ortak inanç sistemi ile birlikte grubun tutumları, normları ve beklentileri; verilen ve alınan sosyal desteği şekillendirmekte ve sosyal desteğe yön vermektedir (Dilworth-Anderson ve Marshall, 1996). Bu sebeplerle, sosyal desteğin kaynağı (örn., aile veya arkadaş desteği) her kim olursa olsun, sosyal destek kültür ve toplum bağlamından bağımsız düşünülemez. Bir diğer yönden, toplum, kendisini oluşturan bireylerden oluşan aktif bir sosyal destek kaynağıdır. Bu görüşle paralel olarak Berns (2012) top-

lumun kurumsal destek gibi hem resmi hem de akrabaların, arkadaşların veya komşuların bir kriz anında yardımda bulunması gibi gayri resmi sosyal destek sistemi sağladığını belirtmektedir. Ekolojik sistem yaklaşımı açısından da toplum, dolaylı veya direkt bir şekilde bireyin etkileşimde olduğu ve yaşamını etkileyen bir faktördür (Bronfenbrenner, 1979).

Toplum ve toplumsal faktörler, birey doğduğundan itibaren bireye sunduğu imkânlarla olumlu ve olumsuz bir şekilde bireyin yaşamını etkilemektedir. Toplumun bireye sunduğu sosyal destek de bireyin psiko-sosyal gelişiminden fiziksel sağlığının iyi oluşuna kadar iyilik halini etkileyebilecek değişkenlerden biridir (Nwoke vd., 2016). Bununla birlikte, bireyin toplum desteği düzeyini yüksek olarak algılaması topluma güven, topluma aidiyet ve bağlılık duygusunu besleyen (Hobfoll, 2001), kendisini yalnız hissetmesini önleyen bir durumdur. Ancak alanyazın incelendiğinde destek kaynağı olarak toplum desteğinin ele alındığı çalışmaların az sayıda olduğu ve toplum psikolojisi bağlamında sosyal desteğin; birlik duygusu, komşuluk, sosyal bütünleşme gibi bazı temel kavramlarla ilişkilendirildiği fark edilmektedir (Herrero ve Gracia, 2007). Bazı çalışmalarda da toplum desteğinin sosyal bağ ve kolektif sosyalizasyondan oluştuğu vurgulanmaktadır (örn., Black, Cook, Murry ve Cutrona, 2005).

Alanyazında toplum desteği ile ilgili ölçekler incelendiğinde de sınırlı sayıda olduğu ve söz konusu ölçeklerde toplum desteğinin farklı boyutlarının ölçüldüğü görülmektedir (Herrero ve Gracia, 2007). Örneğin, Dolenc'ın (2009) 18-32 yaş arası 201 kişi ile yaptığı ve yetişkinliğe geçiş süreçlerini değerlendirdiği çalışmasında toplum desteği kavramı yetişkinlerden alınan destek, okula aidiyet ve topluma bağlılık ile ilgili üç ayrı ölçekten alınan maddelerle değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda da toplum desteği düzeyi yüksek olan bireylerin baş etme becerilerinin daha iyi olduğu saptanmıştır. Başka bir çalışmada ise Algılanan Toplum Desteği Ölçeği geliştirilmiş ve toplum desteğinin toplumsal bütünleşme (örn., 'Toplumda görüşlerim değerlidir. '), toplumsal katılım (örn., 'Toplumdaki bazı sosyal ve sivil kuruluşlara katılıyorum. ') ve toplumsal kurum (örn., 'Kendimi daha iyi hissedeceğim insanlar buldum. ') olarak üç faktörden oluştuğu belirlenmiştir (Herrero ve Gracia, 2007). Diğer bir çalışmada ise toplum desteği dini kurumlardan alınan sosyal

destek olarak ele alınmış ve ebeveynleri boşanma aşamasında iken kızlara göre erkek çocuklarının daha fazla dini kurumlardan destek aldığı saptanmıştır (Ceresnie, 2014).

Türkiye’de ise okulöncesi (örn., Alisinanoğlu ve Özbey, 2013), çocuk ve ergen (örn., Gökler, 2007; Yıldırım, 1997), normal ve klinik yetişkin örneklemin (örn., Eker vd., 2001) veya üniversite öğrencilerinin (örn., Gülaçtı, 2010) arkadaş, aile vb. sosyal destek kaynaklarından destek düzeylerinin değerlendirildiği sosyal destek ölçekleri bulunmaktadır. Bunlardan Kapıkıran ve Acun-Kapıkıran’ın (2010) uyarlama çalışmasını yaptıkları Algılanan Elde Edilebilir Destek Ölçeği sosyal destek kaynağını belirlemeden sosyal desteğin psikolojik ve araçsal yönüne odaklanan bir ölçektir. Eker ve diğ. (2001) tarafından normal ve klinik örnekleme uyarlama çalışması yapılan Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği ise aile, arkadaş ve özel bir insandan alınan desteği değerlendirmektedir. Yıldırım (1997) tarafından geliştirilen Algılanan Sosyal Destek Ölçeği ise ergenlerin sosyal destek düzeyi ve kaynakları hakkında bilgi vermekte olup aile, akraba, arkadaş, öğretmen ve toplum boyutlarına göre ayrı ayrı değerlendirilebilmektedir. Algılanan sosyal destek ölçeğinin aile, arkadaş ve öğretmen alt ölçekleri üniversite örneklemelerinde kullanılmasına rağmen (örn., Çankaya, 2009; Doğan, 2008) toplum desteği alt ölçeğinin üniversite örnekleme uyarlanması gerçekleştirilmemiştir. Bu bağlamda, Yıldırım (1997) tarafından geliştirilen Algılanan Sosyal Destek Ölçeği, sahip olduğu toplum desteği alt ölçeği ile Türkiye’de toplum desteğinin psikolojik boyutunu değerlendirebilecek bir ölçek olmasına karşın ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yalnızca ergen grubunda gerçekleştirilmiştir.

Alanyazında toplum desteğinin gerek normal (örn., Dolenc, 2009) gerekse klinik popülasyonda (örn., Can-Öz ve Ünsal-Barlas, 2017) vurgulanan önemine karşın Türkiye’de üniversite öğrencilerinde toplum desteğinin psikolojik boyutunu ölçecek bir ölçme aracına ulaşılamamıştır. Bu konuda geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının olması toplum desteğinin üniversite öğrencilerindeki etkisini ve koruyucu ve risk faktörü olarak ortaya konmasını amaçlayan çalışmalara dayanak oluşturmaktadır. Bununla birlikte Türkiye kaynaklı alanyazında Türkiye’nin ataerkil toplum yapısına bağlı olarak kızların daha dezavantajlı konumda olmalarından dolayı toplumsal destek düzeylerinin düşük düzeyde

olabileceği vurgulanmaktadır (örn., Koçtürk ve Bilge, 2018). Buna karşın, toplum desteğine dair üniversite öğrencileriyle gerçekleştirilmiş bir çalışmaya ulaşılmamıştır. Belirtilen bu sebeplerle, bu çalışmanın birincil amacı Yıldırım (1997) tarafından geliştirilen Algılanan Sosyal Destek Ölçeği'nin üniversite öğrencilerinin toplumdan algıladıkları sosyal desteği değerlendirmede geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olup olmadığını sınınamaktır. Çalışmanın ikinci amacı ise cinsiyete göre üniversite öğrencilerinin toplum desteği düzeylerinin farklılaşıp farklılaşmadığını incelemektedir. Bu amaçlarla araştırmada "Algılanan Sosyal Destek Ölçeği'nin Toplum Desteği Alt Ölçeği üniversite öğrencileri örnekleminde geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı mıdır?" ile "Cinsiyete göre üniversite öğrencilerinin toplum desteği düzeyleri anlamlı olarak farklı mıdır?" sorularına yanıt aranmaktadır.

Yöntem

Çalışma Grubu

Çalışma kapsamında basit seçkisiz (tesadüfi) örnekleme yöntemiyle çeşitli fakültelerde eğitimlerine devam eden toplam 300 üniversite öğrencisinden veri toplanmıştır. Çalışma grubunun büyüklüğünün belirlenmesinde ölçekteki madde sayısının en az 10 katı bir gruba erişilmesi ölçüt olarak alınmıştır (Büyüköztürk, 2011). Bu öğrencilerin 206'sı (%69) kadın, 93'ü (%31) erkektir. Öğrencilerin 102'si (%34) birinci sınıf öğrencisi, 85'i (%28,3) ikinci sınıf öğrencisi, 64'ü (%21,3) üçüncü sınıf öğrencisi ve 47'si (%15,7) dördüncü sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin 183'ü (%61) Eğitim Fakültesi'nde, 59'u (%21) Diş ve Tıp Fakültesi'nde, 15'i (%5) Fen Edebiyat Fakültesi'nde ve 39'u (%13) Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi'nde öğrenim görmektedir.

Kullanılan Ölçme Araçları

Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ASDÖ): Bireylerin farklı kaynaklardan algıladıkları sosyal desteği ölçmek amacıyla Yıldırım (1997) tarafından geliştirilen ASDÖ'de beş alt ölçek bulunmaktadır ve ölçekteki her bir durum cümlesi aile, akraba, arkadaş, öğretmen ve/veya toplum alt ölçek-

leri boyutlarında üçlü derecelendirmeye göre cevaplandırılmaktadır (Yıldırım, 1997). Ölçeğin tamamı 26 maddeden oluşmakta olup herbir madde alt ölçeklere göre ayrı ayrı cevaplandırılmaktadır. Bu çalışma kapsamında ise ölçeğin aile ve toplum alt ölçekleri kullanılmıştır. Diğer bir deyişle, ölçekte bulunan 26 madde aileye ve topluma göre ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

ASDÖ'nün geçerlik ve güvenilirlik çalışması lise öğrencileriyle gerçekleştirilmiştir (Yıldırım, 1997). Yapılan faktör analizi sonucunda 26 maddeden oluşan ölçeğin faktör yüklerinin yüksek olduğu, .461 ile .849 arasında değiştiği saptanmıştır. Güvenirlik çalışması kapsamında Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı hesaplanmış ve ölçeğin tümü için .93; aile boyutu için .79; akraba boyutu için .76; arkadaş boyutu için .74; öğretmen boyutu için .75; ve toplum boyutu için .80 olarak bulunmuştur. Benzer ölçekler geçerliği Harter'ın geliştirdiği Çocuklar ve Gençler için Sosyal Destek Ölçeği ile değerlendirilmiş ve iki ölçeğin toplam puanları arasında yüksek düzeyde korelasyonlar saptanmıştır (Yıldırım, 1997). Bu çalışmada aile destek alt ölçeği için Cronbach alfa katsayısı .92 olarak hesaplanmıştır.

Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeği (WEMİÖÖ): Mental (psikolojik) iyi oluşu ölçmek amacıyla Tennant ve diğ. (2007) tarafından geliştirilen ölçek Keldal (2005) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçek 14 olumlu maddeden oluşmaktadır ve alınan yüksek puanlar yüksek mental (psikolojik) iyi oluşa işaret etmektedir (Keldal, 2015). Ölçeğin uyarlama çalışması kapsamında yapılan açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ölçeğin tek faktörlü yapısına bir kanıt olarak sunulmuş ve ölçüt bağıntılı geçerlik kapsamında Oxford Mutluluk Ölçeği-Kısa Formu, Yaşam Doyumu Ölçeği, İyi Oluş İndeksi Yetişkin Formu, Psikolojik İyi Oluş Ölçeği, Depresyon-Mutluluk Ölçeği Kısa Formu ve Öznel Mutluluk Ölçeği ile WEMİÖÖ arasında anlamlı korelasyonlar bulunmuştur. Güvenirlik çalışması kapsamında hesaplanan Cronbach alfa iç tutarlık güvenilirlik katsayısı ise .92'dir. Bu çalışma kapsamında hesaplanan Cronbach alfa iç tutarlılık güvenilirlik kat sayısı ise .89 olarak saptanmıştır.

İşlem Yolu

Çalışmada öncelikle Ordu Üniversitesi Etik Kurulu'ndan gerekli izinler alınmış ve uygulamanın yapılacağı fakültelerin dekanlıklarına izin için yazılar yazılmıştır. Dekanlıkların uygun gördüğü gün ve saatte sınıflara gidilmiş ve araştırmacılar tarafından katılımcılara gerekli açıklamalar yapılmıştır. Araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden öğrencilere gönüllü onam formu dağıtılmış ve daha sonra ölçek setleri verilmiştir. Uygulama yaklaşık 15 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

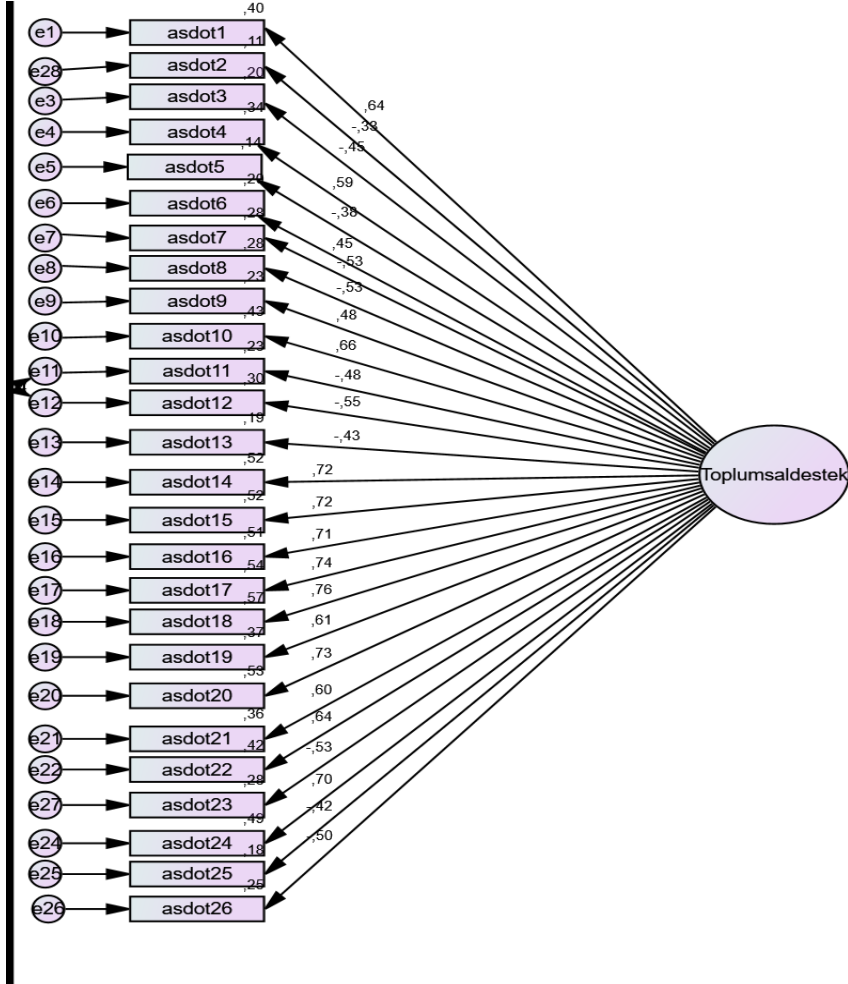
Çalışmada öncelikle kayıp verilerin %5'in üstünde olup olmadığı incelenmiş ve olmadığı görülmüştür. Alanyazında 250 ve üzeri örneklem için regresyon atama yöntemi önerildiğinden (örn., Soysal ve Akın-Arıkan, 2017) çalışmada kayıp veri ataması gerçekleştirilmiştir. Daha sonra normal dağılım varsayımı incelenmiş ve çarpıklık ve basıklık değerlerinin -3 ile +3 arasında olduğu ve verilerin normal dağılım gösterdiği (Tabachnick ve Fidell, 2007) görülmüştür. ASDÖ'nün toplum alt ölçeğinin geçerliğini test etmek için DFA ve ölçüte dayalı geçerlik yöntemlerinden yararlanılmış (Kan, 2007; Kline, 2010) ve güvenilirlik çalışması kapsamında Cronbach alfa iç tutarlılık güvenilirlik kat sayısı ve eşdeğerlik katsayısı hesaplanmıştır (Büyüköztürk, 2008; Kan, 2007; Şeker ve Gençdoğan, 2006). Araştırmada hata payı .05 olarak alınmıştır.

Bulgular

Algılanan Toplum Desteği Alt Ölçeği'nin Üniversite Formu'nun Geçerliğine İlişkin Bulgular

DFA kullanılarak "Algılanan Toplum Desteği Alt Ölçeği"ne ilişkin tek faktörlü kuramsal model test edilmiştir. Bulgulara göre tek faktörlü modelin kabul edilebilir uyum indekslerine sahip olduğu görülmüştür (Bentler ve Bonett, 1980; Kline, 2010) ($c^2/sd= 2,75$, $IFI = .84$, $TLI = .82$, $CFI = .83$, $SRMR = .06$, $RMSEA = .07$). Şekil 1'de görüldüğü üzere, standartlaştırılmış regresyon katsayıları .32 ile .76 arasında değişmektedir (bkz.

Şekil 1). Bu bulgular Algılanan Toplum Desteği Alt Ölçeği'nin yapı geçerliğine kanıt olarak sunulabilir.

Şekil 1. Algılanan Toplum Desteği Alt Ölçeği'nin standartlaştırılmış regresyon katsayıları

Çalışmada ölçüte dayalı geçerlik kapsamında Algılanan Toplum Desteği Alt Ölçeği (ASDÖ-T) Aileden Algılanan Sosyal Destek Alt Ölçeği (ASDÖ-A) ile Mental İyi Oluş Ölçeği arasındaki korelasyonlar ile

ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiş ve sonuçlar Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Algılanan Toplum Desteği Alt Ölçeği ile diğer ölçeklere dair bulgular

	1	2	3
1. ASDÖ-T	1.00		
2. ASDÖ-A	.32**	1.00	
3. WEMİÖÖ	.37**	.27**	1.00
\bar{x}	54.27	71.72	52.79
SS	10.03	7.75	7.99

Not. ASDÖ-T = Algılanan Toplum Desteği Alt Ölçeği; ASDÖ-A = Aileden Algılanan Sosyal Destek Alt

Ölçeği; WEMİÖÖ = Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeği; \bar{x} = Ortalama; SS = Standart sapma. ** $p < .01$

Tablo 1'de görüldüğü gibi ASDÖ-T ile ASDÖ-A arasında .32, ASDÖ-T ile WEMİÖÖ arasında .37 düzeyinde anlamlı korelasyon bulunmaktadır ($p < .01$). Bu durum ASDÖ-T'nin ölçüte dayalı geçerliğine bir kanıt olarak yorumlanabilir.

Algılanan Toplum Desteği Alt Ölçeği Üniversite Formu'nun Güvenirliğine İlişkin Bulgular

Algılanan Toplum Desteği Alt Ölçeği'nin güvenilirlik çalışmaları kapsamında ölçeğin bütününe ilişkin Cronbach alfa iç tutarlılık kat sayısı hesaplanmış ve .93 olduğu görülmüştür. Ölçeğin eşdeğer yarılar yöntemi ile güvenilirliğin test edilmesi için ise ölçek tek ve çift numaralı maddeler baz alınarak ikiye ayrılmış ve elde edilen iki puan arasındaki eşdeğerlik katsayısı Spearman-Brown formülü kullanılarak .93 olarak bulunmuştur.

Yukarıda belirtilen tüm bu sonuçlardan hareketle, ASDÖ-T'nin üniversite öğrencilerinde toplum desteğini ölçmek amacıyla geçerli ve güvenilir bir ölçek olarak kullanılabilceği söylenebilir. Alt ölçek toplam 26 maddeden oluşmaktadır ve bu maddelerden 11'i ters puanlanmaktadır. Ölçekten alınan yüksek puan algılanan toplum desteğinin yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir.

Cinsiyete İlişkin Bulgular

Öğrencilerin toplum desteği düzeylerinin cinsiyete göre değişip değişmediğini belirlemek için bağımsız gruplar için *t* testi uygulanmıştır. Bağımsız değişkene ait varyansların homojenliği Levene testi ile incelenmiş ve varyansların eşit dağıldığının varsayılabilmesi görülmüştür. Buna göre kız ve erkek öğrencilerin toplum destek düzeyleri arasında istatistiksel olarak manidar bir fark bulunamamıştır ($t (sd) = -1.655, p > .05$). Bir başka ifade ile cinsiyete göre üniversite öğrencilerinin toplum desteği düzeyleri değişmemektedir.

Tartışma Ve Sonuç

Türkiye’de üniversite örnekleminde toplum desteğinin psikolojik boyutunu ölçebilecek bir ölçme aracının bulunmaması sebebiyle bu çalışmada Yıldırım (1997) tarafından lise örnekleminde geliştirilen ASDÖ’nün toplum alt ölçeğinin üniversite öğrencileri örnekleminde geçerlik ve güvenirliği incelenmiştir. Bu kapsamda öncelikle alt ölçeğin geçerliğini test etmek için doğrulayıcı faktör analizi ve ölçüte dayalı geçerlik yöntemlerinden yararlanılmış (Kan, 2007; Kline, 2010). DFA bulgularına göre tek faktörlü modelin kabul edilebilir kat sayılara sahip olduğu görülmüştür (Bentler ve Bonett, 1980; Kline, 2010). Uyum indekslerinden RMSEA’nın 0’a yakın değer vermesi beklenmekte olup, 0.05’e eşit ya da daha küçük olan değerlerin çok iyi bir uyumu gösterdiği varsayılmaktadır (Büyüköztürk vd., 2004). Aynı zamanda CFI değerinin 1.00’e yakın olması mükemmel uyumu işaret etmektedir (Bentler ve Bonett, 1980). ASDÖ-T’ün uyum indekslerinin kabul edilebilir olması ölçeğin geçerliğine bir kanıt olarak yorumlanabilse de mükemmel uyum için uyum indeksleri iyileştirilebilir. Bu nedenle daha farklı örneklemlerde de ASDÖ-T’ün doğrulayıcı faktör analizinin tekrar yapılması önerilebilir.

Alanyazın incelendiğinde toplum desteği ölçeklerinin çok faktörlü (örn., Herrero ve Gracia, 2007) olabildiği görülmektedir. Bu durumun toplum desteğinin ele alınan türüne bağlı olarak değişmesinden ve sosyal desteğin teorik tanımında fikir birliğine varılamamasından (Wilcox ve Vernberg, 1985) kaynaklandığı düşünülmektedir. Örneğin, Berns (2012) sosyal desteği, ihtiyaç duyulduğunda başkaları tarafından sağla-

nan maddi (örn., para verme), fikirsel (örn., bilgilendirme, tavsiyede bulunma), sosyal (örn., arkadaşlık) ve duygusal (örn., dinleme ve empati yapmak) kaynak olarak ifade etmektedir. Hobfoll (2001) da genel olarak benzer şekilde tanımlamakla birlikte duygusal desteğin sosyal destek sürecinin en aktif bileşeni olabileceğini vurgulamaktadır. Bu çalışmada kullanılan ASDÖ-T de bireylerin toplumu oluşturan diğer insanlardan algıladığı sosyal desteğin yalnızca psikolojik/duygusal boyutunu değerlendirmektedir (örn., "Beni anlamaz", "Bana karşı genelde itici ve reddedicidir", "Beden ve ruh sağlığımı koruyabilmemi destekler"). Bu nedenle, kuramsal temel ile uyumlu olarak ASDÖ-T'ün tek boyutlu yapısının doğrulandığı görülmüştür.

Ölçeğin ölçüte dayalı geçerliliğini saptamak amacıyla Algılanan Toplum Desteği Alt Ölçeği'nin (ASDÖ-T) Aileden Algılanan Sosyal Destek Alt Ölçeği (ASDÖ-A) ile Mental İyi Oluş Ölçeği arasındaki korelasyonları incelenmiş ve bu değerlerin sırasıyla .32 ve .37 olduğu belirlenmiştir. Bu ilişkilerin beklentilerle tutarlı olduğu gözlenmektedir. Alanyazında da sosyal desteğin, umutsuzluk düzeyini (Brothers ve Andersen, 2009), depresyon (Brothers ve Andersen, 2009) ve kaygı belirtilerinde düşüklüğü (Grills-Taquechel vd., 2011) yordadığı belirtilmektedir. Kapıkıran ve Acun-Kapıkıran'ın (2010) üniversite öğrencileriyle yaptıkları çalışmanın bulgularına göre sosyal destek puanları ile kaygı, depresyon ve umutsuzluk ölçek puanları arasında olumsuz yönde, psikolojik iyi olma ile de olumlu yönde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Türkiye'de yapılan ve iyi oluş ve sosyal destek arasındaki ilişkilerin incelendiği bir meta-analiz çalışmasında ise iyi oluş ile sosyal destek arasında pozitif yönde orta düzeyde, depresyon ve yalnızlığın sosyal destek ile negatif yönde orta düzeyde ilişki olduğu saptanmıştır (Yalçın, 2014). Görüldüğü gibi sosyal desteğin iyi oluş ve çeşitli psikolojik belirtilerle ilişkisi bulunmaktadır. Bu nedenle sosyal destek ve iyi oluş arasında pozitif yönde anlamlı korelasyon çıkması beklenen bir durumdur. Bu çalışmada da toplum desteği ile iyi oluş arasındaki pozitif anlamlı korelasyon ölçeğin geçerliğine bir kanıt olarak yorumlanabilir.

Bu çalışmada cinsiyete göre üniversite öğrencilerinin toplum desteği düzeylerinin değişmediğinin belirlenmesi çalışmanın diğer bir bulgusudur. Bu konuda Türkiye'de ve benzer kültürde yapılmış bir çalışmaya ulaşamamıştır. Ancak Türkiye'nin ataerkil yapıda olduğu ve toplumsal

zeminde feminist bir bakış açısının benimsenmediği göz önüne alındığında (Bingöl, 2014), bu bulgu beklenenle uyumlu değildir. Bunun nedeni üniversite eğitimi almaları sebebiyle kadın katılımcıların kendilerini toplumsal yönden desteklendiklerini hissetmelerinden veya öğrenim gördükleri şehirde kadın-erkek eşitliğine dayalı toplumsal bir ortamda yaşamalarından kaynaklanabilir. İleride yapılacak çalışmalarla bu bulgunun desteklenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Üniversite öğrenimi gören ve görmeyen 18-24 yaş arası gençlerle karşılaştırmalı bir çalışma yapılabilir ve toplum desteği üzerinde cinsiyet farklarının eğitim düzeyinden etkilenip etkilenmediği test edilebilir.

Bu çalışmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Algılanan Toplum Desteği Alt Ölçeği algılanan toplum desteğinin sadece psikolojik boyutunu değerlendirmektedir. Bu sebeple, ileride gerçekleştirilecek çalışmalarla toplum desteğinin toplumsal bütünleşme (Herrero ve Gracia, 2007) veya aidiyet ve topluma bağlılık (Dolenc, 2009), toplumsal katılım (Herrero ve Gracia, 2007) ve toplumsal kurum (Herrero ve Gracia, 2007) gibi diğer yönlerinin/ boyutlarının ele alındığı bir ölçek geliştirilebilir. İkinci olarak, çalışmanın gerçekleştirildiği üniversitenin bulunduğu Ordu İli, gelişmişlik düzeyine göre 81 ilden 55. sırada yer almaktadır (TÜİK, 2016). Sonuçların genellenebilirliği ve toplum desteğinin incelendiği sonraki çalışmalara yön vermesi açısından bu durumun göz önüne alınması faydalı olacaktır.

Sonuç olarak, çalışmadan elde edilen bulgular, Algılanan Toplum Desteği Alt Ölçeği'nin üniversite öğrencilerinin toplumdan algıladıkları sosyal desteği ölçmek amacıyla geçerli ve güvenilir olarak kullanılabilceğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, bu çalışma sadece üniversite öğrencileriyle gerçekleştirildiği için daha sonraki çalışmalarda ölçeğin psikometrik özelliklerinin farklı örneklemeler üzerinde (örn., farklı eğitim düzeyindeki yetişkinler veya ebeveynler, klinik örneklem, engelli bireyler gibi dezavantajlı gruplar) de incelenmesinin yararlı olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca, her ne kadar bu çalışmada beklenenin aksine cinsiyet yönünden toplum desteği puanlarının değişmediği belirlense de ileride yapılacak regresyon modelleriyle Türkiye'de toplum desteğini yordayan bireysel, ailesel ve toplumsal diğer faktörler incelenebilir (örn., eğitim düzeyi, ikamet edilen şehir).

Examination of Psychometric Characteristics of Perceived Community Support Subscale in a University Sample

*

Selen Demirtaş Zorbaz – Nilüfer Koçtürk

Ordu University / Yıldırım Beyazıt University

Social support, in other words, the perception of help from others is seen as a psychological source for individuals to deal with problems. The previous studies reveal that social support predicts the level of hopelessness (Brothers & Andersen, 2009), decrease in signs of depression (Brothers & Andersen, 2009) and anxiety (Grills-Taquechel, Littleton, & Axsom, 2011), life satisfaction (Yalçın, 2011; Oh, Ozkaya, & LaRose, 2014), quality of life Grills-Taquechel et al., 2011) and wellbeing of physical health findings (Pinquart & Sorensen, 2010).

Social support is divided into branches as family support, friend support, teacher support and/or community support in literature (Eker, Arkar, & Yaldız, 2001; Gülaçtı, 2010; Yıldırım, 1997). The research findings obtained about community support generally emphasize its positive impact on mental and physical health of individual (e.g., Herrero & Gracia, 2007; Nwoke, Chukwuorji, & Ebere, 2016). Moreover, the fact that the individual perceives his/her community support level as high is a situation that nurtures his/her sense of belonging and connection to society (Hobfoll, 2001) and prevents sense of loneliness. However, when the scales about community support in literature are studied, it is seen that they are in limited number and different dimensions of community support are discussed (Herrero & Gracia, 2007). In Turkey Perceived Social Support Scale developed by Yıldırım (1997) gives information about social support levels and sources of teenagers and can be evaluated individually in accordance with the dimensions of family, relatives, friends, teachers and community. Although family, friends and teachers subscales of the perceived social support scale were used in university samples (e.g., Çankaya, 2016; Doğan, 2008), community support subscale was not adapted to a university sample. There is no measurement in-

strument to measure psychological dimension of community support for university students in Turkey despite the importance of the community support emphasized both in normal (e.g., Dolenc, 2009) and clinical population (e.g., Can-Öz & Ünsal-Barlas, 2017) in literature. As a result, the objective of this study is to test whether Perceived Social Support Scale developed by Yıldırım (1997) is a valid and reliable measurement instrument in the evaluation of community support that the university students perceive from community or not. Therefore, a valid and reliable measurement instrument will be provided for the studies which aim to reveal the effect of community support in university students as protective and as a risk factor. In this regard, an answer to the question, "Is Community Support Subscale of Perceived Social Support Scale a valid and reliable measurement instrument in university students?" is looked for. Also, as a subquestion, "Are perceived community support levels of university students differ according to gender?" is also searched for.

Method

Participants

Data were collected from 300 university students who continue their education in various faculties in Ordu University. Two hundred six of these students (69%) are female, 93 of them (31%) are male. One hundred two of the students (34%) are freshmen, 85 of them (28.3%) are sophomores, 64 (21.3%) are juniors and 47 (15.7%) are senior students.

Measures

Perceived Social Support Scale: The Perceived Social Support Scale, which was developed by Yıldırım (1997) in order to determine perceived social support levels of university students, was employed in this study. The participants to whom the scale is applied responds to each situation in terms of each subscale (family, relatives, friends, teachers and community). The answers to the items are rated on a 3-point scale. Fourteen items are positive and 11 items are reversed statements. The sum of the positive and negative scores of each subscale results in a total score for

that subscale, which that score ranges from 26 to 78 (Yıldırım, 1997). A higher score indicates a higher level of perceived social support. In the current study, Cronbach's α was .92 for the family subscale.

Warwick-Edinburgh Mental Wellbeing Scale (WEMWS): The scale developed by Tennant et al. (2007) was adapted to Turkish by Keldal (2005). The explanatory and confirmatory factor analysis made within the scope of adaptation study was presented as a proof for the factor structure of the scale. Cronbach alpha internal consistency reliability coefficient calculated within the scope of reliability study is .92. The scale is composed of 14 positive items and the high scores obtained indicate high mental (psychological) wellbeing (Keldal, 2015). Cronbach alpha internal consistency coefficient calculated within the scope of this study is .89.

Analysis

Confirmatory factor analysis (CFA) and criterion based validity methods (Kan, 2007; Kline, 2010) were used in order to test the validity of community subscale of Perceived Social Support Scale in the study, and Cronbach alpha internal consistency reliability coefficient and equivalence coefficient were calculated within the scope of reliability study (Büyüköztürk, 2008; Kan, 2007; Şeker & Gençdoğan, 2006).

Results

Results about the Validity of Perceived Community Support Subscale University Form

Single factorial theoretical model about "Perceived Community Support Subscale" was tested by using CFA. According to the findings, it was seen that the single factorial model had acceptable fit indexes (Bentler & Bonett, 1980; Kline, 2010) ($c^2/sd=2,75$, $IFI=.84$, $TLI=.82$, $CFI=.83$, $SRMR=.06$, $RMSEA=.07$). As it is seen in Figure 1, standardized regression coefficients vary between .32 and .76 (see Figure 1). These findings can be

given as a proof for structure validity of Perceived Community Support Subscale.

In the study, the correlations between Perceived Community Support Subscale, Perceived Social Support from Family Subscale and Warwick-Edinburgh Mental Wellbeing Scale and standard deviation values were examined and the results were given in Table 1.

As seen in Table 1, there is a meaningful correlation of .32 between Perceived Community Support Subscale and Perceived Social Support from Family Subscale, and .37 between Warwick-Edinburgh Mental Wellbeing Scale ($p < .01$). This can be regarded as an evidence for the validity of PSSS according to measurement.

Results about the Reliability of Perceived Community Support Subscale University Form

Within the scope of the reliability studies of Perceived Community Support Subscale, Cronbach alpha internal consistency coefficient about the whole scale was calculated and it was found as .93. The scale was divided into two parts by using odd and even numbered items as a base in order to test the reliability through split half method, and the equivalence coefficient between the two scores obtained was found as .93 by using Spearman-Brown formula.

Based on these results, it can be said that Perceived Community Support Subscale is a valid and reliable scale to measure the community support in university students. The subscale is composed of 26 items in total and 11 of these items are reverse scored. High points from the measurement indicate a high level of perceived community support.

Findings about Gender

T test was applied for independent groups to determine whether community support levels of students vary by gender or not. Accordingly, there is no statistically meaningful difference between community support levels of female and male students (t (sd) = -1.655, $p > .05$). In other words, community support level of university students do not vary by gender.

Discussion, Conclusion and Recommendations

As there is no measurement instrument to measure psychological dimension of community support in university sample in Turkey, the validity and reliability of community subscale of Perceived Social Support Scale developed by Yıldırım (1997) in high school sample was examined in university student sample. In this context, primarily confirmatory factor analysis and criterion based validity methods were used to test the validity of the subscale (Kan, 2007; Kline, 2010). According to CFA findings, it was seen that single factorial model had acceptable coefficients (Bentler & Bonett, 1980; Kline, 2010). Out of these indexes, RMSEA is expected to be close to 0, it is assumed that the values which are equal to .05 or less adjust very well (Büyüköztürk et al., 2004). In the mean time, the fact that CFI value is close to 1.00 indicates perfect harmony (Bentler & Bonett, 1980). Although the fact that fit indexes of Perceived Community Support Subscale are acceptable is interpreted as a proof for the validity of the scale, the fit indexes are needed to be improved for the perfect harmony. Thus, it can be suggested to make confirmatory factor analysis of Perceived Community Support Subscale again in more different samples.

When the literature is examined, it is seen that community support scales can be multifactorial (e.g., Herrero & Gracia, 2007). It is thought that this results from the fact that community support changes based on the its type and there is no consensus about the theoretical definition of community support (Wilcox & Vernberg, 1985). Perceived Community Support Subscale used in this study evaluates only psychological/emotional dimension of the community support that individuals perceive from other people in the community. Therefore, it is seen that single dimension structure of Perceived Community Support Subscale is verified in accordance with theoretical basis.

The correlations between Perceived Community Support Subscale, Perceived Social Support from Family Subscale and Warwick-Edinburgh Mental Wellbeing Scale were examined to determine the criterion based validity of the scale and these values were found as .32 and .37. In literature social support predicts the level of hopelessness (Brothers & Ander-

sen, 2009) and lowness in the signs of depression (Brothers & Andersen, 2009) and anxiety (Grills-Taquechel et al., 2011). In this study, the positive meaningful correlation between community support and wellbeing can be interpreted as a proof for the validity of the scale.

In this study, the fact that community support levels of university students do not vary by gender is another finding. On this subject there is no study in Turkey or a similar culture. However, given the fact that Turkey has a patriarchal structure and no feminist viewpoint is adopted on social basis (Bingöl, 2014), this finding is not expected. The reason can be resulted from the fact that female participants feel that they are socially supported as they have received university education or they live in a society based on equality of women and men in the city they have been educated. It is thought that this finding should be re-examined through the studies to be performed in the future. A comparative study can be conducted with the young people who have university education or not between the ages of 18-24, and whether gender differences on community support are affected by education level or not can be tested.

Finally, the findings obtained from the study reveal that Perceived Community Support Subscale can be used as valid and reliable in order to measure community support that the university students perceive from society. Moreover, as this study was performed only with university students, it can be beneficial to examine psychometric characteristics of the scale on different samples (e.g., adults or parents having different educational level, clinical sample, disadvantageous groups like people with disabilities). Furthermore, although in this study it was determined that the community support scores did not vary by gender contrary to expectations, thanks to the regression models to be made in the future, the factors that predict community support in Turkey can be examined (e.g., gender, education level). Apart from this, Perceived Community Support Subscale evaluates only psychological dimension of community support. Therefore, a scale can be developed to deal with other aspects such as social integration (Herrero & Gracia, 2007) or belonging and connection with society (Dolenc, 2009), social participation (Herrero & Gracia, 2007) and social institution (Herrero & Gracia, 2007) with the studies to be performed in the future.

Kaynakça / References

- Alisinanoğlu, F., ve Özbey, S. (2013). Validity and reliability study of the Social Support Scale for preschool children. *Asian Journal of Management Sciences and Education*, 2(1), 19-28.
- Bentler, P. M., ve Bonett, D. G. (1980). Significance tests and goodness of fit in the analysis of covariance structures. *Psychological Bulletin*, 88, 588-606. doi:10.1037/0033-2909.88.3.588
- Berns, R. (2012). *Child, family, school, community: Socialization and support (9th ed.)*. USA: Wadsworth, Cengage Learning.
- Bingöl, O. (2014). Toplumsal cinsiyet olgusu ve Türkiye'de kadınlık. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2014(3), 108-114.
- Black, A. R., Cook, J. L., Murry, V. M., & Cutrona, C. E. (2005). Ties that bind: Implications of social support for rural, partnered African American women's health functioning. *Women's Health Issues*, 15(5), 216-223. doi:10.1016/j.whi.2005.05.003
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Brothers, B. M., ve Andersen, B. L. (2009). Hopelessness as a predictor of depressive symptoms for breast cancer patients coping with recurrence. *Psycho-Oncology*, 18(3), 267-275. doi:10.1002/pon.1394
- Büyüköztürk, S. (2011). Sosyal bilimler için veri analizi. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Kahveci, Ö., ve Demirel, F. (2004). Güdülenme ve öğrenme stratejileri ölçeğinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 4(2), 207-239.
- Camara, M., Bacigalupe, G., ve Padilla, P. (2017). The role of social support in adolescents: are you helping me or stressing me out?. *International Journal of Adolescence and Youth*, 22(2), 123-136. doi:10.1080/02673843.2013.875480
- Can-Öz, Y., ve Ünsal-Barlas, G. (2017). Şizofrenili bireylerde istihdamın önemi. *JAREN*, 3(1), 46-50. doi:10.5222/jaren.2017.1009

- Ceresnie, A. D. (2014). *Associations of spiritual coping, gender, perceived community support, and the maintenance of religious affiliation in Jewish adult children of divorce* (Doctoral dissertation, Adler School of Professional Psychology).
- Çankaya, Z. C. (2009). Özerklik desteği, temel psikolojik ihtiyaçların doyumu ve öznel iyi olma: Öz-belirleme kuramı. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(31), 23-31.
- Dilworth-Anderson, P., ve Marshall, S. (1996). Social support in its cultural context (pp. 67-79). In *Handbook of social support and the family* (Eds. G.R. Pierce, B.R. Sarason ve I. G. Sarason). Springer, Boston, MA.
- Doğan, T. (2008). Psikolojik belirtilerin yordayıcısı olarak sosyal destek ve iyilik hali. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(30), 30-44.
- Dolenc, B. J. (2009). *Coming of age in rural America: Sense of purpose, coping, and perceived progress toward adulthood*. Master of Science in Human Development and Family Studies, Oregon State University.
- Eker, D., Arkar, H., ve Yıldız, H. (2001). Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği'nin gözden geçirilmiş formunun faktör yapısı, geçerlik ve güvenilirliği. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 12(1), 17-25.
- Gökler, I. (2007). The Turkish adaptation study of Social Support Appraisals Scale to be used with children and adolescents: Factor structure, validity and reliability. *Turkish Journal of Child and Adolescent Mental Health*, 14(2), 90-99.
- Grills-Taquechel, A. E., Littleton, H. L., ve Axsom, D. (2011). Social support, world assumptions, and exposure as predictors of anxiety and quality of life following a mass trauma. *Journal of Anxiety Disorders*, 25(4), 498-506. doi:10.1016/j.janxdis.2010.12.003
- Gülaçtı, F. (2010). The effect of perceived social support on subjective well-being. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 2(2), 3844-3849. doi:10.1016/j.sbspro.2010.03.602
- Herrero, J., ve Gracia, E. (2007). Measuring perceived community support: Factorial structure, longitudinal invariance, and predictive validity of the PCSQ (Perceived Community Support Questionnaire). *Journal of Community Psychology*, 35(2), 197-217. doi:10.1002/jcop.20143

- Hobfoll, S.E. (2001). Social support and stress. *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*, 14461-14465. doi:10.1016/B0-08-043076-7/03823-7
- Kan, A. (2007). Ölçme araçlarında bulunması gereken nitelikler. *Eğitimde ölçme ve değerlendirme içinde* (ed. Atılgan, H.). Anı Yayıncılık: Ankara
- Kapıkıran, Ş., ve Acun-Kapıkıran, N. (2010). Algılanan elde edilebilir destek ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 43(2), 51-73.
- Keldal, G. (2015). Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeği'nin Türkçe formu: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 3(1), 103-115.
- Kline, P. (2010). A psychometrics primer. London: Free Assn Books.
- Koçtürk, N., & Bilge, F. (2018). Social support of adolescent survivors of child sexual abuse and sexual revictimization in Turkey. *Journal of Child Sexual Abuse*, 27(1), 38-52. doi:10.1080/10538712.2017.1354348
- Nwoke, M. B., Chukwuorji, J. C., ve Ebere, M. O. (2016). Number of dependents, community support, and mental health in later life: Does gender make a difference? *The International Journal of Aging and Human Development*, 83(1), 63-87. doi:10.1177/0091415016641691
- Oh, H. J., Ozkaya, E., ve LaRose, R. (2014). How does online social networking enhance life satisfaction? The relationships among online supportive interaction, affect, perceived social support, sense of community, and life satisfaction. *Computers in Human Behavior*, 30, 69-78. doi:10.1016/j.chb.2013.07.053
- Pinquart, M., ve Sorensen, S. (2010). Correlates of physical health of informal caregivers: A meta-analysis. *Journal of Gerontology: Psychological Sciences*, 62, 126-137. doi:10.1093/geronb/62.2.P126
- Soysal, S., & Arıkan, Ç. A. (2017). Kayıp veri atama yöntemlerinin faktörleştirme teknikleri üzerindeki etkisi (syf. 315-332). *Küreselleşen Dünyada Eğitim E Kitabı* içinde (ed. Demirel, Ö ve Dinçer, S.)

- Stack-Cutler, H. L. (2014). Examining resilience among university students with reading difficulties using internal and external protective factors (Doctoral Dissertation). Edmonton: University of Alberta.
- Stack-Cutler, H. L., Parrila, R. K., ve Torppa, M. (2015). University students with reading difficulties: Do perceived supports and comorbid difficulties predict well-being and GPA? *Learning Disabilities Research & Practice, 31*(1), 45-55. doi:10.1111/ldrp.1209
- Şeker, H. ve Gençdoğan, B. (2006). *Psikolojide ve eğitimde ölçme aracı geliştirme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tennant, R., Hiller, L., Fishwick, R., Platt, S., Joseph, S., Weich, S., ... & Stewart-Brown, S. (2007). The Warwick-Edinburgh mental well-being scale (WEMWBS): development and UK validation. *Health and Quality of Life Outcomes, 5*(63), 1-13. doi:10.1186/1477-7525-5-63
- Türkiye İstatistik Kurumu. (TÜİK, 2016). İllerde yaşam endeksi, 2015. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24561> adresinden 13.11.2018 tarihinde erişildi.
- Wilcox, B. L., ve Vernberg, E. M. (1985). Conceptual and theoretical dilemmas facing social support research (pp. 3-20). In *Social support: Theory, research and applications* (Eds. I. G. Sarason ve B.R. Sarason). Dordrecht: Springer.
- Yalçın, İ. (2011). Social support and optimism as predictors of life satisfaction of college students. *International Journal for the Advancement of Counselling, 33*(2), 79-87. doi:10.1007/s10447-011-9113-9
- Yalçın, İ. (2014). İyi oluş ve sosyal destek arasındaki ilişkiler: Türkiye'de yapılmış çalışmaların meta analizi. *Türk Psikiyatri Dergisi, 26*(1), 21-32. doi:10.5080/u7769
- Yıldırım, İ. (1997). Algılanan sosyal destek ölçeğinin geliştirilmesi, güvenirliği ve geçerliği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 13*, 81-87.

Kaynakça Bilgisi / Citation Information

Demirtaş-Zorbaz, S. ve Koçtürk, N. (2018). Toplum desteği alt ölçeği'nin üniversite örnekleminde psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 9(16), 456-480. DOI: 10.26466/opus.456777